

In de naam van de vader, de zoon ...

Tja, daar sta ik weer. In een kerk. Misschien lijkt het erop dat ik jullie voor wil gaan in het gebed. Net als zo'n 30 jaar geleden toen ik hoofd acoliet was in Arnhem, hier vlakbij. Maar toen ik voor mijn speech op zoek ging naar een geschikte brontekst over de drie-eenheid of drie-voudigheid van God, Jezus en de Heilige Geest liep ik vast. Hebreeuws of Grieks? Johannes de dooper of Paulus? Rooms Katholiek of Hervormd? En in plaats van op deze plek de last te dragen van het kruisteken, verkies ik de lichtheid. De lichtheid van muziek, een bekend lied. Pianoakkoorden strelen mijn gehoor nog voor de eerste woorden van Stef Bos zijn pappa een warme glimlach op mijn gezicht toveren.

Wat maken de woorden van die zoon die pappa schreef, ons duidelijk? Tot welke drie verschillende maar toch gelijke conclusies kom je wanneer je in de tekst duikt?

De eerste conclusie is dat de zanger ons in de laatste zin van de vier hoofdcoupletten helpt om de betekenis van de voorgaande regels te begrijpen:

- Couplet 1 gaat over het waarnemen van de relatie met zijn vader: Papa, ik lijk steeds meer op jou.
- In couplet 2 trekt hij een conclusie over die relatie: *Want* papa, ik lijk steeds meer op jou.
- Couplet 3 gaat daarna over het bewustzijn van overeenkomsten en verschillen die hij ziet: *Maar* papa, ik lijk steeds meer op jou.
- Tot slot overwint in couplet 4 ondanks het scheiden van hun wegen toch de verbinding: *Maar* papa, ik *hou* steeds meer op jou.

Ook een tweede zoektocht naar wat naar voren komt in de taal van de vier coupletten levert eenzelfde vondst op als het gaat om de verschillen en overeenkomsten tussen vader en zoon: eerst drie verschillende kernwoorden, dan twee gelijke:

- Couplet 1: Ogen – Trekken – Mond – Driftig - Driftig
- Couplet 2: Handen – Rimpels – Huid – Ideeën - Ideeën
- Couplet 3: Streng – Haat – Woorden – Praat – Praatte
- Couplet 4: God – Hemel – Geloof – Dood – Dood

Wanneer we tot slot in de vier hoofdcoupletten de persoonlijke voornaamwoorden laten staan, maar alle andere woorden en slotzinnen weglaten, dan blijft wederom een boodschap over die past bij het lied:

jij ik	ik ik	ik jij	ik wij
---------------	--------------	---------------	---------------

Prachtig hoe Bos de ontwikkeling in de vader-zoon relatie in ieder couplet in alle eenvoud in de laatste twee woorden beschrijft:

- JIJ sta tot IK: uit jou pappa ontstond ik.
- IK sta tot IK: Ik richt me op ik: Ik kies als zoon mijn eigen pad het leven in
- IK sta tot JIJ: Ik ga me vergelijken met jou, maar ook afzetten tegen jou.
- IK sta tot WIJ: Tot slot is er een samen, een hart verbinding. Met respect naar zowel onze uniekheid als onze gelijkheid.

Oorspronkelijk schreef Stef Bos het nummer voor zijn vader op een zondag in 1988. Hij was onderweg naar zijn vader omdat doctoren kanker hadden ontdekt in de rug van zijn vader. Zij gaven hem nog slechts een paar maanden te leven. Stef Bos geeft aan dat zowel hij als zijn vader moeite hadden om emoties te bespreken. Hij gebruikte dit nummer om zijn vader duidelijk te maken dat hij van hem houdt. En hij geeft aan dat je jezelf moet losmaken van je ouders om iemand te worden, maar moet je daarvoor wel eerst terug naar de basis. *"Je moet je ouders in kaart brengen om te weten wie je zelf bent."* Voordat Stef het op plaat zette, liet hij het op een dag op een cassettebandje aan zijn vader horen. Die voegde er na het beluisteren alleen maar aan toe: *"Nou jongen, we zijn het niet in alles met elkaar eens, maar je hebt het beschreven zoals het is."*

In 2011 gebeurt er iets bijzonders met het lied: In een TV uitzending op 26 januari, tijdens het eerste seizoen van het [TROS](#) programma *Ali B op volle toeren*, worden rapper Negativ (What's in a name) en Stef Bos aan elkaar gekoppeld. Volgens de formule van het programma maken de artiesten vervolgens een eigen versie van elkaars grootste hit. Negativ moet het zeer persoonlijke en autobiografische nummer *Papa* in een eigen uitvoering brengen. Maar waar Bos het nummer schreef om de - onuitgesproken - liefde jegens zijn vader duidelijk te maken heeft Negativ juist heel weinig liefde en respect voor zijn vader. Vooral omdat zijn vader het gezin op heel jonge leeftijd in de steek liet en ook nu nog amper tot niet naar zijn kinderen uit de relatie met Negativ's moeder omkijkt.

In de versie van Negativ en [Ali B](#) krijgt het nummer dan ook een heel andere betekenis: in zijn eigen couplet rapt Negativ richting zijn vader waarin hij hem kwalijk neemt dat hij nooit aanwezig was voor hem en zijn moeder. Ali B geeft ook een heel persoonlijke boodschap aan zijn deel waarbij hij aan zijn vader laat weten dat hij ondanks alles toch van hem houdt. En ten slotte rappen Negativ en Ali B een couplet voor hun eigen kinderen, waarbij ze vertellen dat ze hun kinderen nooit in de steek zullen laten.

Zelf zegt Stef over het lied dat hij heeft geschreven:

"Sinds ik zelf vader ben geworden, verandert het licht dat op dat nummer schijnt. Het is een vreemde gewaarwording als een lied boven jezelf uitstijgt. Het is een lied geworden dat voor anderen een betekenis heeft waardoor het niet meer alleen van mij is. Dat voel ik ook als ik het zing. Het is het lied dat mij heeft meegenomen op de reis die ik tot nu toe heb gemaakt. Het is ongetwijfeld het lied dat ik het meest heb gezongen. Het verandert nog steeds door de lichtinval van de tijd. Ik zing het telkens totaal anders wanneer ik het live breng. Toen mijn vader overleed, speelde ik het lied met andere akkoorden." De vader van Stef Bos overlijdt in 2014, meer dan 25 jaar na het uitkomen van het liedje.

Stef heeft het over:

God,
Een goddeloos geloof,
Houden van elke vrouw,
Hemel & dood

Stef zet zich overduidelijk af tegen de kerk. De kerk van zijn vader. Met een God waar zijn vader wel, maar hij zelf niet in gelooft. Wie bedoelt hij bijvoorbeeld in de tweede zin van het derde couplet na de zin “Vroeger kon je streng zijn” “En God, ik heb je soms gehaat.” Bedoelt hij dat hij zijn vader gehaat heeft omdat hij zo streng was? Of heeft hij het los daarvan letterlijk over God die hij als zoon gehaat heeft. Omdat zijn vader juist wél zo in God geloofde? Deze dubbelzinnigheid over waar hij niet in geloofde, zou ook prima passen bij het vervolg van de tekst.

Het houden van elke vrouw past niet bij het geloof van zijn vader. Eén van de symbolen van die kerk is het bestaan van de tien geboden. Daarin is opgenomen dat je geen echt zult breken. Ook het ontkennen van de naam van god is in strijd met de tien geboden. En een zin gebruiken waarin de naam van God dubbelzinnig zou kunnen worden gekoppeld aan haat is als vloeken in de kerk. Potverdorie Stef, wat flik je ons hier!? Het is pas 1988 als jij je liedje schrijft. De kerk is nog een instituut zonder enige smet op het blazoen. Anders dan in 2010 waarin de commissie Deetman haar onderzoek start naar misbruik in diezelfde kerk. Een kerk met een blazoen dat nu, in 2018, een bonte mengelmoes aan kleuren heeft door alle smetten die erop terecht zijn gekomen.

Pappa, heel lang geleden woonde jij hier in Oosterbeek vlakbij dit bijzondere, oude kerkje. Je speelde hier in de buurt toen je klein was en woonde iets verderop bovenaan de heuvel op de Utrechtseweg. Zelf bezocht ik deze bijzondere plek pas veel later, samen met mijn broer en mijn oma, jouw moeder. We speelden verstoppertje bij de vijver en in de donkere grot iets verderop. En toen afgelopen 23 juni jouw broer overleed, bleek ik van hem het familieschilderij met dit kerkje erop te hebben geërfd.

Papa: jij en de kerk hebben een tragische verbintenis. En net als bij Rapper Negativ en Ali B was ook jouw vader afwezig. Wanneer ik hier dan toch met het kruisteken aan de slag ga, dan past

Zogenaamd voor een God, een zoon en een gitzwarte geest, Samen

beter voor het gruwelijke leed dat jou is aangedaan door deze schijnheilige kerk. Je hebt je geheim lang verborgen gehouden, voordat je durfde te delen wat jou en zoveel van je klasgenootjes trof. En in plaats van dat ik mij voor je schaam, ben ik trots op je. Trots op dat je lef toonde, dat je het gevecht aanging en HOE je dat deed. Hoe moe je ook was, hoe vaak de kerk en haar advocaten ook ontkenden wat er wél gebeurd was, hoe zij ook maar de bewijslast omdraiden, je zette door en kreeg je gelijk. Niet alleen voor jezelf, maar ook voor de ontkenning van al jouw lotgenoten die géén overtuigend bewijs meer konden leveren. Ook voor mij, je zoon, zodat ik mijn eigen weg kan gaan rondom het misbruik of de heling ervan. En daardoor bewust ben van wat ik mijn eigen zoons anders onbewust mee had kunnen geven.

En Pap, ik heb je laatst gehaat. Om jouw worsteling om altijd maar te blijven vechten. Uiteindelijk zelfs met mij. En ik ook met jou. Negen maanden lang waren we uit contact. Ik miste je. En ja, het patroon van dader – slachtoffer miste ik nog veel liever. Het was geen fraai gevecht, maar wel één waar ik met overgave voor koos. Ik heb alles gegeven toen ik je met mijn onmacht in je hart probeerde te raken. De pijn die we voelden was er echt. Auw! En nu ik hier sta en je vanuit mijn hart aankijk, gun ik het iedere vader en elke zoon om elkaar met kloppend hart te treffen.

...

...

In de naam van onze ouders
De liefde voor onze kinderen
Al wat in de natuur is en daarboven
Samen

Papa, ik hou zoveel van jou.